

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Радомишльського районного суду
Житомирської області
19.08.2025

Житомир, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.08.2025 групою НПМ здійснено відвідування Радомишльського районного суду Житомирської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Лисюк Анна Михайлівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шутенко Анастасія Василівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Вознюк Олег Миколайович, представник громадської організації.

Відвідування проведено у присутності виконуючої обов'язки керівника апарату суду Яковенко Тетяни Михайлівни.

У ході відвідування представникам групи НПМ забезпечено реалізацію права на безперешкодний доступ до всіх приміщень установи.

Загальна інформація

Зазначений суд розташований в окремій двоповерховій будівлі за адресою: Житомирська область, Житомирський район, м. Радомишль, вул. Івана Франка, 4 а. Посаду голови суду обіймає Мельник Олександр Вікторович.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Житомирській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дана установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Перед входом до будівлі суду наявна вивіска із зазначенням його повної назви (фото 1). На вході облаштовано зовнішні сходи та пандус, що ведуть з рівня тротуару до вхідних дверей головного входу.

Пропускний режим та охорону суду забезпечують працівники Служби судової охорони.

У вестибюлі розміщені інформаційні стенди з інформацією про графік прийому громадян, надання безоплатної правової допомоги, правилами та обов'язками учасників судових процесів. Також зазначені відомості щодо порядку сплати судових зборів, зразки заяв, інформація щодо розгляду справ, перебування суддів на робочих місцях тощо. Наявний інформаційний стенд Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2, 3).

На першому поверсі суду облаштовано санітарна кімната, яка обладнана без урахування потреб маломобільних груп населення (фото 9).

Відвідувачам забезпечено вільний доступ до питної води (фото 25).

У суді наявні чотири зали судових засідань. Дві зали, які розташовані на другому поверсі, пристосовані для розгляду кримінальних справ, їх площа складає 32,5 м² та 20,7 м².

Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнано загородженням зі спеціального захисного скла для розміщення примусово утримуваних громадян. Також наявна система відеоконференцз'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 4, 5).

Лави для примусово утримуваних осіб прикріплені до стіни та підлоги (фото 7). Вікна у вказаних залах заграбовані (фото 8).

Для забезпечення знезараження приміщень у суді наявні бактерицидні опромінювачі (фото 6, 17).

Для забезпечення безпеки громадян, які перебувають у суді, наявне укриття на випадок воєнних дій або інших надзвичайних ситуацій. Згідно акту оцінку стану готовності захисної споруди цивільного захисту (протирадіаційне укриття) № 23245 станом на 20.12.2024 протирадіаційне укриття оцінюється як готове до використання за призначенням.

У приміщеннях суду, у тому числі у камерах для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених, підтримується належний санітарний стан.

До складу групи приміщень для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених та конвою належать: три камери для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених, приміщення конвою і санітарний вузол (фото 16), які розташовані у підвальному приміщенні. Камери для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених представляють собою 3 металеві заграбовані каркаси (металеві клітки), які розташовані у підвальному приміщенні з бетонними стінами (фото 14, 15).

У приміщеннях, де розміщені заграбовані камери, наявне штучне освітлення, примусова припливно-витяжна система вентиляції повітря, кулери з питною водою та посуд (фото 24).

Під час відвідування у суді примусово утримувані особи не перебували.

Попередні зауваження

Відвідування даного суду здійснювалося вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожному залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.

У ході відвідування встановлено, що в установі для розгляду кримінальних справ використовується 2 зали судових засідань. Отже, відповідно до зазначених вимог у суді має бути 6 камер для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених. Натомість у наявності лише 3 таких камери, що створює передумови для порушення вимог роздільного тримання чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюованого тримання осіб котрим заборонено спілкування між собою (фото 14, 15).

Порушення права осіб з інвалідністю на рівний доступ до правосуддя та інклюзивність (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 21, 24, 55 Конституції України)

2. Установлено порушення вимог пункту 6.1.8 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення»). Зокрема, будівля установи із середини не обладнана пандусами, підймальними платформами, вертикальними підйомниками, іншими технічними засобами для забезпечення безперешкодного переміщення осіб з обмеженими можливостями. У зв'язку з цим маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не мають можливості потрапити до приміщень суду (фото 10, 22, 23).

Крім того, до службового входу установи, через який доставляють підозрюваних, обвинувачених, засуджених, прилягають сходи, які також не обладнані допоміжними засобами для переміщення осіб зазначеної категорії (фото 12, 13).

Також, під час відвідування групою НППМ встановлено, що для зручності осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення на центральному вході встановлена кнопка виклику працівника суду з відповідною позначкою. Проте на момент відвідування ця кнопка перебуває у несправному стані, що фактично нівелює можливість її використання за призначенням (фото 26).

3. Установлено порушення пункту 6.1.8 В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», оскільки санітарний вузол для підозрюваних, обвинувачених, засуджених не пристосований для використання особами з інвалідністю (фото 16).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 27 Конституції України).

4. Групою НППМ установлено, що у суді маршрут конвоювання підозрюваних, обвинувачених, засуджених осіб від камер, які розміщені у підвальному приміщенні, до зали судових засідань не повною мірою ізолюований. Конвоювання на другий поверх здійснюється спільними коридорами та сходами доступними для інших громадян, що створює потенційну небезпеку для примусово утримуваних та інших осіб (фото 10, 11). Таким чином порушуються вимоги пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних),

засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.06.2015 за № 698/27143 (далі – Інструкція).

5. Крім того, у порушення вимог пункту 14 Інструкції в суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту конвойного підрозділу та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту біля зовнішнього спеціального входу.

Інші порушення

6. Під час відвідування встановлено, що приміщення (окрема кімната) для роботи адвоката не відповідає вимогам пункту 6.5 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»), оскільки наявні у ній стіл, стільці та лава щільно не скріплені з підлогою та стінами (фото 18, 19, 20, 21).

7. Крім того встановлено, що кімната для роботи адвоката з підозрюваними, обвинуваченими, засудженими, на момент здійснення відвідування, є спільною з кімнатою для роботи прокурора, що не відповідає вимогам підпункту 6.2.2.3 пункту 6.2, пункту 6.4.5 ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди».

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню ДСА України в Житомирській області та суду відповідно до їх компетенцій:

1. Організувати належний розгляд даних рекомендацій. Вжити дієвих заходів спрямованих на усунення порушень прав людини, а також причин і умов, що їм сприяють.

2. Облаштувати у суді окрему кімнату для конфіденційного спілкування підозрюваних, обвинувачених, засуджених осіб з адвокатами. Наявні у цій кімнаті стіл, стільці та лаву щільно скріпити з підлогою та стінами.

3. Вирішити питання щодо облаштування в суді окремої кімнати для ознайомлення з матеріалами справ.

4. Обладнати в суді шість камер для тримання підозрюваних, обвинувачених, засуджених осіб згідно встановлених норм і стандартів. Припинити практику утримання осіб вказаних категорій у заграбованих клітках (камерах).

5. Забезпечити можливість вільного доступу до установи особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення. Згідно встановлених норм і стандартів обладнати прилеглу територію та внутрішні приміщення пристосуваннями для забезпечення можливості безперешкодного пересування осіб вказаної категорії.

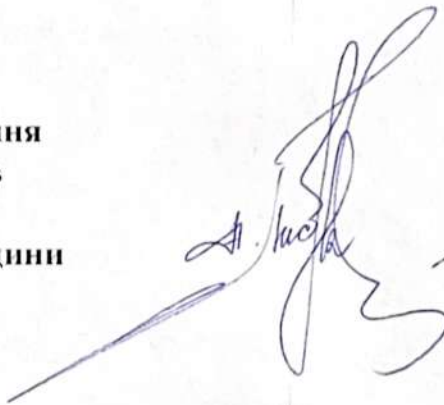
6. Вжити заходів щодо облаштування санітарного вузла для підозрюваних, обвинувачених, засуджених осіб з урахуванням потреб осіб з інвалідністю.

7. Облаштувати ізольований маршрут конвоювання підозрюваних, обвинувачених, засуджених осіб від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

8. Вирішити питання щодо облаштування боксу або загородженої стоянки для заїзду спеціального автотранспорту яким здійснюється конвоювання осіб, що перебувають під вартою.

Додаток: фототаблиця на 6 арк.

**Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Анна ЛИСІЮК

ФОТОТАБЛИЦЯ ДО ЗВІТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Φoto 14

Φoto 15

Φoto 16

Φoto 17

Фото 18

Фото 19

Фото 20

Фото 21

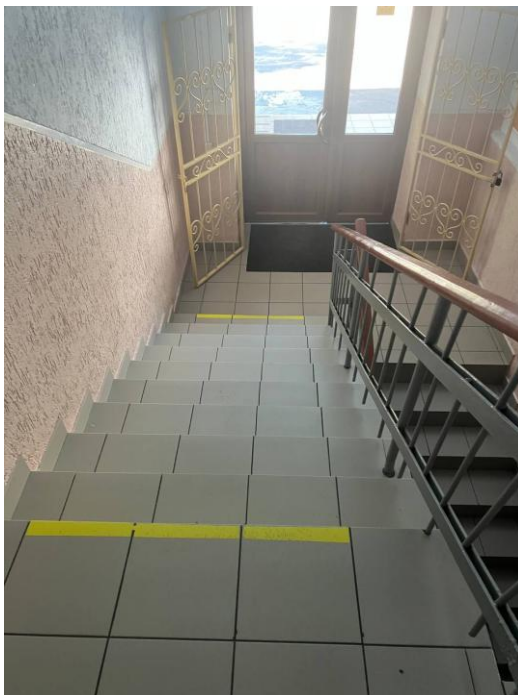

Фото 22

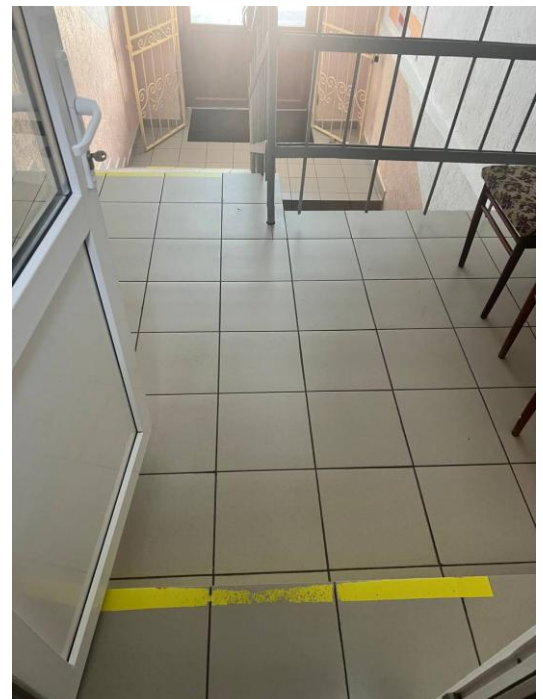

Фото 23

Фото 24

Фото 25

Фото 26